

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 28.3.2018
COM(2018) 163 final

2018/0076 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009 по отношение на определени такси за
презграничните плащания в Съюза и таксите за превалутирането**

(текст от значение за ЕИП)

{SWD(2018) 84 final} - {SWD(2018) 85 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Единният пазар на ЕС позволява свободното движение на хора, услуги, стоки и капитали в рамките на икономика с годишен брутен вътрешен продукт (БВП) от 15 трилиона евро. Той предлага нови възможности за европейските предприятия и допринася за ползотворната конкуренция. Така се осигуряват по-богат избор, по-добри услуги и по-ниски цени за над 500 милиона потребители.

Основен приоритет на Комисията „Юнкер“ е създаването на по-дълбок и по-справедлив единен пазар. През декември 2015 г. Европейската комисия представи зелена книга за консултация по възможностите за изграждане на по-обединен пазар на финансови услуги на дребно и действията, необходими за постигането на тази цел. Въз основа на получените отзиви от заинтересованите лица и доклада на Европейския парламент¹ по зелената книга през март 2017 г. Комисията публикува план за действие², в който се излага стратегията за укрепване на единния пазар на финансови услуги за потребителите.

Презграничните плащания са от основно значение за обединението на финансовите услуги за потребители и на икономиката на ЕС. Те играят важна роля за установяването на връзки между гражданите и предприятията в държавите – членки на ЕС. Ограниченията и прекомерно високите разходи за презграничните плащания пречат на завършването на единния пазар.

Такси за презграничните плащания

С Регламент 924/2009 относно презграничните плащания в целия ЕС таксите за презграничните плащания в евро в Съюза бяха уеднаквени с националните плащания в евро (т.е. плащанията в евро в рамките на една държава членка). Държавите членки извън еврозоната, макар и обхванати от Регламента, не можаха да се възползват от действието му: в тези държави членки националните плащания в евро или са много скъпи, или просто не съществуват. Вследствие на това гражданите и предприятията в тези държави членки извън еврозоната плащат високи такси всеки път когато дадено плащане пресича границата на страната им или когато хората пътуват и плащат в чужбина. Тези високи разходи са препятствие пред завършването на единния пазар и създават две категории ползватели на платежни услуги в ЕС.

Държавите членки извън еврозоната получиха възможност да включат своите национални парични единици в приложното поле на Регламент 2560/2001 и заменилия го Регламент 924/2009. Тази възможност обаче бе използвана само от Швеция, която уеднакви таксите за презграничните плащания в шведски крони с таксите за националните плащания със същата парична единица.

Целта на настоящото предложение е ползите от Регламент 924/2009 да достигнат до гражданите и предприятията в държавите членки извън еврозоната и да се сложи край на високите разходи за презграничните плащания в евро в рамките на ЕС. Тези високи

¹ 2016/2056 (INI).

² COM/2017/0139.

разходи са препятствие пред операциите между държавите членки от еврозоната и извън еврозоната и вредят и на двете страни. Гражданите и предприятията извън еврозоната плащат повече за достъп до пазарите или взаимодействие с гражданите в еврозоната. Това означава, че те не могат да търгуват или да се конкурират с насрещните си страни в еврозоната при същите условия. Например когато предприятие извън еврозоната има доставчици от еврозоната, разходът за неговите входящи доставки ще бъде по-висок в сравнение с разхода на негов конкурент от еврозоната. Съща така това допълнително препятствие пред свободното движение и търговията ограничава броя на потенциалните клиенти на предприятията от еврозоната. Таблиците по-долу показват сегашното положение и положението след прилагането на изменения регламент.

С предложението не се уреждат презграничните операции в други парични единици освен еврото.

СЕГАШНО ПОЛОЖЕНИЕ

ИЗПРАЩАНЕ НА ЕВРО ОТ... ДО...	Евროзона (+ Швеция) ³		Извън еврозоната
Евросона (+ Швеция)	НУЛЕВИ/НИСКИ ТАКСИ		ВИСОКИ ТАКСИ
Извън еврозоната	НУЛЕВИ/НИСКИ ТАКСИ ЗА НАРЕДИТЕЛЯ	ВИСОКИ ТАКСИ ЗА ПОЛУЧАТЕЛЯ	ВИСОКИ ТАКСИ

В момента например на гражданин или дружество от България⁴, което прави презграничен превод на 500 EUR до Финландия, може да се наложи да плати такси до 24 EUR, докато лице, което превежда същата сума до Финландия от Франция, не би платило никакви или почти никакви такси⁵. Лицето, което извършва плащането от Франция, би платило същата сума както за национален превод в рамките на Франция.

³ Вследствие на решението на Швеция да прилага член 14 от Регламент 924/2009.

⁴ Източник: Проучване на „Deloitte“, на разположение на следния адрес в интернет: https://ec.europa.eu/info/files/180328-study-cross-border-transaction-fees-extension_en

⁵ Пак там.

СЛЕД ИЗМЕНЕНИЯТА, СЪДЪРЖАЩИ СЕ В НАСТОЯЩОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

ИЗПРАЩАНЕ НА ЕВРО ОТ... ДО...	Еврозона (+ Швеция)	Извън еврозоната
Еврозона (+ Швеция)	НУЛЕВИ/НИСКИ ТАКСИ	НУЛЕВИ/НИСКИ ТАКСИ
Извън еврозоната	НУЛЕВИ/НИСКИ ТАКСИ	НУЛЕВИ/НИСКИ ТАКСИ

Вследствие на измененията, съдържащи се в настоящото предложение, гражданинът или дружеството, което превежда евро от България, също не би платило никакви – или почти никакви – такси в този случай. Това лице или дружество би платило същите такси за превод в евро до Финландия както при национален превод в левове в рамките на България.

Задължения за прозрачност във връзка с практиките по превалутиране

С предвидените в настоящото предложение изменения на Регламент 924/2009 се установяват и допълнителни задължения за прозрачност във връзка с практиките по превалутиране съгласно членове 45 и 59 от Директива (ЕС) 2015/2366 за платежните услуги във вътрешния пазар. Тези нови задължения за прозрачност са оправдани, защото потребителите в ЕС се сблъскват с липса на прозрачност при всяко плащане, за което е необходимо превалутиране. Когато потребител извършва плащане с карта в чужбина (независимо дали е теглене на пари в брой от терминално устройство АТМ, или плащане с карта на място на продажба) в парична единица, различна от паричната единица на неговата държава по произход, той често има избор между две възможности. Първата възможност е да плати в паричната единица на своята държава по произход – услуга, наречена динамично превалутиране. Тази услуга се предлага от доставчици на услуги по динамично превалутиране и от банката на търговеца. Втората възможност на потребителя е да плати в местната парична единица, използвайки услугите на картовата схема и своята банка (нединамично превалутиране, или „мрежово превалутиране“). Потребителите се оплакват особено от практиките по динамично превалутиране, защото смятат, че липсва необходимата информация за осъществяване на информиран избор. Вследствие на това те често неволно избират по-скъпата възможност за превалутирането.

С настоящото предложение ще бъде повишена прозрачността за потребителите чрез разкриване на пълния разход за всяка презгранична платежна операция. То ще им помогне при съпоставянето на предложенията за услугите по превалутиране преди започването на платежна операция с превалутиране. Като се има предвид много техническият характер на превалутирането в една бързо променяща се среда, Европейският банков орган (ЕБО) ще бъде натоварен със задачата да установи регулаторни технически стандарти за по-успешно уреждане на практиките по превалутиране. С предложението ще бъде въведено и временно ограничение за разходите за превалутирането до влизането в сила на мерките за прозрачност,

изготвени от ЕБО, т.е. най-късно 36 месеца след влизането на изменения регламент в сила.

След като започне да се прилага, настоящото предложение ще доведе до значителни икономии за потребителите, а приходите на някои доставчици на платежни услуги може да намалее. С предложението също така ще се гарантира, че доставчиците на платежни услуги не използват разходите за превалутирането като средство за компенсация за намалелите приходи, начислявайки си по-високи непрозрачни печалби при превалутирането, тъй като ползвателите на платежни услуги обикновено не са осведомени за тези разходи.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

От въвеждането на еврото насам Европейският съюз е започвал различни инициативи с цел съществено намаление на разходите за презграничните операции. По-долу са посочени трите най-важни измежду тях:

- Въвеждането на набор от стандарти за единната зона за плащания в евро (SEPA) за операциите в евро, в това число за кредитните преводи и директните дебити в SEPA.

- Директивата за платежните услуги (Директива 2007/64/ЕО, заменена с Директива (ЕС) 2015/2366) доведе до повишаване на прозрачността по отношение на таксите и улесни навлизането на нови участници на пазара. Това допринесе за засилване на конкуренцията при платежните услуги, в т.ч. презграничните платежни услуги, и доведе до повишаване на прозрачността по отношение на таксите. То доведе и до подобрения на платежната инфраструктура, която придоби способност да поема плащания в евро в по-големи обеми при по-ниски разходи.

- Регламент 2560/2001, заменен по-късно с Регламент 924/2009, отнасящ се до презграничните плащания, също допринесе за изравняване на таксите за презграничните и националните плащания в евро в рамките на ЕС.

Всички тези инициативи допринесоха за по-нататъшното обединение на единния пазар и възникването на по-обединен пазар на плащания в еврозоната.

- **Съгласуваност с другите политики на ЕС**

Тази инициатива допринася за по-добрата работа на единния пазар. Освен това тя дава възможност на гражданите и предприятията от държавите членки извън еврозоната да се ползват от някои ключови достижения на икономическия и паричен съюз (ИПС), а именно — от ефективни презгранични операции при ниски разходи. Инициативата е съобразена с Плана за действие в областта на финансовите технологии⁶, чието предназначение е да осигури по-силна конкуренция и повече нововъведения в европейския финансов сектор. Инициативата е също така тясно свързана със съюза на капиталовите пазари (СКП), една от чиито цели е създаване на истински единен капиталов пазар в ЕС, където инвеститорите ще могат да инвестират средствата си без препятствия в презграничен план и където предприятията ще могат да набират средства от различни източници, независимо от местоположението си. Целта на цифровия единен пазар е премахване на препятствията пред търговията по интернет, а настоящата инициатива, която ще се прилага както за традиционните, така и за цифровите

⁶ COM(2018) 109/2.

предприятия, ще допринесе и за нейното изпълнение. Така ще бъде отстранена една пречка – таксите за презграничните операции, – която може да възпрепятства презграничните продажби по интернет.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

По силата на член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) на европейските институции се предоставя правомощието да определят подходящи разпоредби с оглед на изграждането и функционирането на вътрешния пазар.

Единният пазар се отличава със свободното движение на стоки, хора, услуги и капитали. Плащанията са важни за завършването на единния пазар, но понастоящем високите разходи за презграничните плащания представляват препятствие. То затруднява домакинствата и предприятията да участват в презграничната търговия. Освен това високите разходи за презграничните плащания създават две категории ползватели на платежни услуги. Първата категория включва ползвателите в еврозоната, които могат да извършват плащания до повечето граждани и предприятия в ЕС при много нисък разход. Втората категория включва ползвателите в държавите извън еврозоната, които могат да извършват плащания при нисък разход до ограничен брой граждани и предприятия.

За преодоляването на тези два проблема най-ефективното средство е законодателно действие на равнище ЕС и това е съобразено с целите на Договорите.

• Субсидиарност (при неизключителна компетентност)

По силата на член 4 от ДФЕС действията на ЕС за завършване на вътрешния пазар трябва да бъдат оценявани с оглед на принципа на субсидиарността, установен в член 5, параграф 3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). Трябва да се прецени следното: а) дали не би могло целите на предложението да бъдат постигнати от държавите членки чрез националните им правни системи и б) дали поради мащаба и въздействието биха били постигнати по-успешно на равнище ЕС.

По-рано държавите членки получиха възможност да включат своите национални парични единици в приложното поле на Регламент 2560/2001 и заменилия го Регламент 924/2009. До днес само Швеция се е възползвала от тази възможност. Вследствие на това сега цените на презграничните плащания в рамките на ЕС в шведски крони от Швеция са същите като цените на националните плащания в рамките на страната. Използването на тази възможност от страна на Швеция повлия положително и върху презграничните плащания в евро, които се предлагат от шведските банки без допълнителна такса в сравнение с плащанията в крони в рамките на страната.

Вярно е, че другите държави членки извън еврозоната биха могли да предприемат самостоятелни действия – като Швеция – за намаляване на разходите за презграничните плащания. Сегашните препятствия обаче биха останали, докато има още държави членки, които не са предприели действия. По тази причина разрешаването на проблема чрез действие на равнище ЕС е за предпочитане пред оставянето му на отделните държави членки или на пазара, които не могат да осигурят бърз напредък и покритие за целия ЕС.

Освен това действие на равнище ЕС би създавало икономии от мащаба (повишаване на обема на презграничните операции, водещо до по-висока ефективност на платежната инфраструктура). То би довело също така до нарастване на обема на презграничната търговия в рамките на ЕС, насърчаване на конкуренцията и по-нататъшно обединение на икономиките в ЕС.

Запазването на сегашното положение би означавало фактическо продължаване на разделението, забавяне на икономическото обединение и възпрепятстване на задълбочаването на единния пазар.

- **Пропорционалност**

Съгласно принципа на пропорционалността съдържанието и формата на действието на ЕС следва да не надхвърлят необходимото за постигане на целите на Договора.

Цената за постигането на тази цел е ниска, понеже доставчиците на платежни услуги от ЕС имат достъп до ефективна инфраструктура за извършване на клиринг и сетълмент в евро. С предложението от доставчиците на платежни услуги в държавите членки извън еврозоната като цяло ще се изисква да уеднаквят таксите си за презграничните операции в евро с таксите, налагани за националните операции в паричната единица на държавата членка на съответните ползватели на платежни услуги (които обичайно са по-ниски). Държавите членки от еврозоната вече ползват по-ниски такси за повечето от презграничните си операции. Тъй като предложението е ограничено до операциите в евро, то не оказва въздействие върху доставчиците на платежни услуги в държавите членки от еврозоната, но обхваща много голям дял от операциите в държавите членки извън еврозоната (около 60 % от презграничните им операции).

Освен това уеднаквяването на таксите за презграничните операции в евро с таксите, налагани за националните операции в паричната единица на държавата членка, е съобразено с равнището на развитие и ефективност на местните платежни системи и банки (инфраструктура и процедури). Всъщност производствените разходи се различават в различните държави, а в някои държави членки извън еврозоната дори националните операции може да струват до едно евро. Използването на таксите за националните операции като сравнителен показател осигурява възможност за отчитане на особеностите на всяка държава членка и нейните доставчици на платежни услуги. Пропорционалността е разгледана по-подробно в точки 7 и 8 от оценката на въздействието, придружаваща предложението.

От разширяването на приложното поле на настоящия регламент към парични единици, различни от еврото, би имало недвусмислена полза, особено от гледна точка на обхванатия брой плащания. То обаче може също така да насърчи доставчиците на платежни услуги да повишат таксите за другите услуги, по-конкретно за националните плащания, за да субсидират кръстосано презграничните операции в парични единици, различни от еврото. Затова следва да се запази възможността държавите членки, чиято парична единица не е еврото, да разширят приложното поле на настоящия регламент, като включат в него презграничните плащания в националната си парична единица.

3. КОНСУЛТАЦИИ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

• Консултации със заинтересованите страни

Консултации със заинтересованите страни бяха проведени по различни начини:

- открита обществена консултация по таксите за операциите бе проведена между 24 юли 2017 г. и 30 октомври 2017 г. (14 седмици);
- със заинтересованите лица от отрасъла, в т.ч. представители на различните доставчици на платежни услуги, бе проведена консултация по време на заседанието на Експертната група по пазарите на платежни системи на 24 октомври 2017 г.;
- с представителите на държавите членки консултация бе проведена по време на заседанието на Експертната група по банково дело, плащания и застраховане към Комисията, състояло се на 17 ноември 2017 г.;
- Групата на потребителите на финансови услуги представи вижданията и забележките си на своето заседание на 5 декември 2017 г.

По време на тези консултации всички ползватели на платежни услуги (потребители и предприятия) говориха за високата цена, която плащат за презграничните операции, и липсата на прозрачност за налаганите им такси. От друга страна, доставчиците на платежни услуги ясно посочиха, че има голяма разлика между плащанията в евро, които се обработват пряко (т.е. автоматично, без човешка намеса), и плащанията в други парични единици, чиято обработка е далеч по-неефективна и следователно по-скъпа.

• Събиране и използване на експертни становища

Комисията поръча на консултантската къща „Deloitte“ да проведе проучване⁷ за събиране на данни за таксите, които първите 3 до 7 банки във всяка държава членка извън еврозоната и в три държави членки от еврозоната налагат за презграничните платежни операции, обхванати от предложението (кредитни преводи, плащания с карта и теглене на пари в брой). Освен това от „Deloitte“ бе поискано да представи оценки за вътрешните разходи за тези операции. В проучването се прави изводът, че при операциите в евро се ползват ефективни презгранични стандарти, процедури и инфраструктура, които би трябвало да осигурят възможност за уеднаквяване на цените им с цените на операциите в национална парична единица на равнища, много по-ниски от днешните. В проучването се заключава също така, че презграничните операции в парични единици, различни от еврото, все още се извършват по остарели процедури без централизирана инфраструктура. Тези процедури остават скъпи и пречат на доставчиците на платежни услуги да предлагат конкурентоспособни цени за тези операции.

⁷ Проучване на „Deloitte“, на разположение на следния адрес в интернет: https://ec.europa.eu/info/files/180328-study-cross-border-transaction-fees-extension_en

- **Оценка на въздействието**

В оценката на въздействието, която получи положително становище от Комитета за регулаторен контрол на 14 февруари 2018 г., бяха разгледани четири варианта за действие. С всички варианти се разширява приложното поле на принципа на изравняване на разходите по националните операции в паричната единица на държавата членка на ползвателя на платежната услуга с разходите по презграничните операции в рамките на ЕС:

- (1) в същата национална парична единица;
- (2) в същата национална парична единица и в евро;
- (3) само в евро;
- (4) в която и да е парична единица на държавите – членки на ЕС, независимо къде се извършват операциите.

При третия вариант се предлага таксите за презграничните плащания в рамките на ЕС в евро да са уеднаквят с таксите за националните операции в паричната единица на държава членка. Третият вариант е избраният в настоящото предложение. При него не се оказва въздействие върху държавите членки от еврозоната. За държавите членки извън еврозоната бе установено, че това е най-ефикасният вариант, тъй като съвременната инфраструктура за презгранични плащания в евро е на разположение и на всички доставчици на платежни услуги в държавите членки извън еврозоната. Установено бе също така, че третият вариант е много ефективен, защото повечето презгранични операции в държавите членки извън еврозоната се извършват в евро. Освен това, тъй като разходите за операциите в евро са ниски, по-нисък ще бъде и рискът доставчиците на платежни услуги да повишат а) таксите за националните операции или б) разходите за превалутирането, за да субсидират кръстосано презграничните операции. По отношение на всяка подобна мярка от страна на доставчиците на платежни услуги ще се прилагат разпоредбите за защита на конкуренцията. Не на последно място, третият вариант е съобразен и с по-дългосрочната цел еврото да стане обща парична единица на всички държави членки. От резултатите от консултацията е видно, че този вариант ще бъде приет от доставчиците на платежни услуги по-добре от всеки друг.

При него доставчиците на платежни услуги в държавите членки извън еврозоната ще изравнят таксите за презграничните плащания в евро и таксите за националните плащания в паричната единица на тези държави членки. Практическите последствия са ограничени до промяна на списъците на таксите, използвани от доставчиците на платежни услуги при налагането на тези такси спрямо клиентите им. Според разчетите преките икономии за ползвателите на платежни услуги (главно потребителите и малките и средните предприятия, тъй като за големите предприятия обикновено се налагат такси по договореност) и съответното намаление на приходите на доставчиците на платежни услуги вследствие на тази мярка ще възлязат на 900 милиона евро годишно поради понижението на таксите за презграничните операции в евро. Ползвателите на платежни услуги ще извлекат допълнителни ползи от повишената прозрачност по отношение на таксите, налагани за презграничните операции. Разходът за наемане на служители по надзора, които да следят дали доставчиците на платежни услуги спазват Регламента, ще бъдат пренебрежими.

В дългосрочен план се очакват две главни въздействия. Първото е по-успешното обединение на държавите членки извън еврозоната с държавите членки от еврозоната чрез създаване на еднакви условия на конкуренция за малките и средните предприятия. Второто очаквано въздействие е повишаване на степента на равенство между гражданите в ЕС по отношение на достъпа до евтини презгранични плащания.

В оценката на въздействието се прави заключението, че приходите на доставчиците на платежни услуги ще намалеят вследствие на изпълнението на предложените разпоредби. Има вероятност тези участници на пазара да се опитат да компенсират част от загубите на своите приходи, например чрез повишаване на таксите върху другите продукти и услуги (напр. таксите за националните операции или таксите за обслужване на сметките). По отношение на всякакви подобни опити естествено ще се прилагат разпоредбите на държавите членки и на ЕС за защита на конкуренцията. Важно е да се отбележи, че когато същите изисквания бяха наложени на банките в държавите членки от еврозоната при влизането в сила на Регламент 2560/2001, това не доведе до повишение на таксите. Напротив, таксите за всички видове плащания в държавите членки от еврозоната продължиха да намаляват. По отношение на държавите членки извън еврозоната следва да се отбележи, че Швеция се възползва от предвидената в Регламент 924/2009 възможност и включи в приложното му поле шведската крона. Това донесе ползи за шведските потребители и предприятия, без да създаде вреди за шведския пазар на платежни услуги⁸.

Освен това има опасност разходите за превалутирането да бъдат използвани от доставчиците на платежни услуги за компенсиране на загубите на приходи поради задължението за уеднаквяване на таксите за плащанията в евро и в други парични единици. Ползвателите на платежни услуги са по-малко осведомени за разходите за превалутирането, тъй като те не са достатъчно прозрачни, за да бъдат измерени. В предложението се предвиждат мерки за преодоляване този риск, като се въвежда изискване за повече прозрачност за превалутирането.

Вследствие на положителното становище на Комитета за регулаторен контрол и предложените от него подобрения докладът за оценката на въздействието бе изменен чрез добавяне на по-подробно описание на дългосрочната роля, която финансовата технология би могла да играе за намаляването на таксите за презграничните плащания. Разделът в доклада за оценката на въздействието, който се отнася до наблюдението и оценяването на измененията в настоящото предложение, също бе преразгледан. Накрая, службите на Комисията извършиха допълнителна работа по прозрачността по отношение на превалутирането. Този въпрос вече е обхванат от Директивата за платежните услуги, с която се налагат изисквания за прозрачност. Тези изисквания обаче следва да бъдат доуточнени, за да са по-ефективни и да се предотвратят мерките за противодействие, които биха неутрализирали всички ползи, свързани с намалението на разходите и дължащи се на изменението на Регламент 924/2009. Предложеното в настоящото предложение решение се състои в предоставянето на мандат на ЕБО, за да състави регулаторни технически стандарти за осигуряване на прозрачност и съпоставимост на предложенията за превалутирането. Тези регулаторни технически стандарти ще бъдат разработени въз основа на специална оценка на въздействието, която ще бъде извършена от ЕБО.

⁸ Вж. описанието на случая с Швеция в приложение 4 от придружаващия доклад за оценката на въздействието.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Регламент 924/2009 бе обозначен като част от инициативата REFIT⁹ в Работната програма на Комисията за 2017 г. Настоящият регламент вече бе подложен на опростяване през 2012 г. чрез изменения, въведени с Регламента за крайния срок за създаване на единната зона за плащания в евро (Регламент (ЕС) № 260/2012), с който бяха премахнати ограничението от 50 000 евро за прилагането на Регламент 924/2009 и редица задължения за отчитане.

С настоящото предложение ефективността на Регламент 924/2009 ще бъде допълнително повишена. Макар че Регламент 924/2009 се прилагаше за всички операции в евро във всички държави членки, ползите му не обхващаха гражданите и предприятията извън еврозоната, въпреки широкото използване на еврото в презграничните операции от тяхна страна. С предложението този пропуск ще бъде отстранен и най-после всички граждани и предприятия от ЕС ще могат да ползват предимствата на Регламента, чието предназначение винаги е било да бъде от полза за целия ЕС, а не само за еврозоната.

Като цяло от предложението полза ще имат микро-, малките и средните предприятия. Всъщност повечето малки и средни предприятия (МСП), особено най-малките, не могат да договорят таксите, които плащат за презграничните плащания. Тази възможност обикновено е запазена за по-големите предприятия, които като клиенти на големите банки ползват услугите им по управление на паричните средства. Следователно разширяването на приложното поле на Регламента ще бъде от полза много повече за МСП, отколкото за по-големите дружества.

Предприятията от ЕС ще станат по-конкурентоспособни, тъй като ще могат да достигнат до повече доставчици или клиенти при по-ниски разходи. Икономиката на ЕС като цяло вероятно ще стане по-конкурентоспособна благодарение на по-тясното икономическо обединение, произтичащо от премахването на свързаните с разходите за плащанията препятствия.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма да има бюджетно отражение върху институциите на ЕС.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизми за наблюдение, оценка и докладване**

До 31 октомври 2022 г. следва да бъде направена оценка на фактическото въздействие на новите разпоредби, която да бъде представена на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Европейската централна банка. В тази оценка особено внимание следва да се обърне на развитието на пазара и да се направи анализ доколко е подходящо разширяването на приложното поле на предложените разпоредби чрез включване на всички парични единици на държавите – членки на ЕС, а не само еврото.

⁹ Целта на Програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT), започната през декември 2012 г., е законодателството на ЕС да стане по-леко, по-просто и свързано с по-малко разходи, така че да бъде от полза за гражданите и предприятията и да спомага за създаване на условия за растеж и заетост. С нея не се поставят под въпрос целите на политиката на ЕС, а се търсят по-ефективни начини за постигането им.

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

Предлага се цената на презграничните платежни операции в евро в рамките на ЕС да не се различава от цената на националните операции в дадена държава членка, извършвани в нейната парична единица.

С член 1, параграф 2 се въвежда принципът, че доставчиците на платежни услуги трябва да уеднаквят таксите за презграничните плащания в евро с таксите за съответстващите национални плащания в паричната единица на държавата членка на ползвателя на платежната услуга и за държавите членки, чиято парична единица не е еврото.

В член 1, параграф 3 се разясняват допълнително членове 45 и 59 от Директива (ЕС) 2015/2366 за платежните услуги във вътрешния пазар, отнасящи се до превалутирането, и се въвеждат изисквания за доставчиците на платежни услуги да осигурят прозрачност преди всяко плащане, както и съпоставимост на различните възможности за превалутирането. С посочения член на ЕБО се възлага задачата да състави регулаторни технически стандарти за осигуряване на прозрачност и пълна съпоставимост на цените на различните възможности за превалутирането, предлагани на ползвателите на платежни услуги.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009 по отношение на определени такси за презграничните плащания в Съюза и таксите за превалутуирането

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹⁰,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) След приемането на Регламент (ЕО) № 2560/2001 на Европейския парламент и на Съвета¹¹ и впоследствие на Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета¹² таксите за презграничните плащания в евро между държавите членки от еврозоната намаляха много, достигайки до равнища, които в огромната част от случаите са пренебрежимо ниски.
- (2) Презграничните плащания в евро от държавите членки извън еврозоната обаче имат много голям дял от всички презгранични плащания от държавите членки извън еврозоната. Таксите за тези конкретни презгранични плащания остават високи дори въпреки факта, че доставчиците на платежни услуги имат достъп до същата ефективна инфраструктура за обработката на тези операции при много ниски разходи – също както доставчиците на платежни услуги от еврозоната.
- (3) Високите такси за презграничните плащания остават пречка пред пълното включване в единния пазар на предприятията и гражданите от държавите членки извън еврозоната. Те са причина за продължаващото съществуване на две категории ползватели на платежни услуги в Съюза: от една страна – ползватели, по-голямата част от които ползват предимствата на единната зона за плащания в евро (SEPA), а от друга страна – ползватели, които плащат високи такси за презграничните си плащания в евро.

¹⁰ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

¹¹ Регламент (ЕО) № 2560/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2001 г. относно трансграничните плащания в евро (ОВ L 344, 28.12.2001 г., стр. 13).

¹² Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001 (ОВ L 266, 9.10.2009 г., стр. 11).

- (4) За да се улесни работата на единния пазар и да се премахнат пречките между ползвателите на платежни услуги в държавите от еврозоната и тези извън нея по отношение на презграничните плащания в евро, е необходимо да се направи така, щото таксите за презграничните плащания в евро в рамките на Съюза да бъдат уеднаквени с таксите за националните плащания в официалната парична единица на държава членка.
- (5) Таксите за превалутирането са значителен разход при презграничните плащания, когато в държавите на платеца и получателя се използват различни парични единици. По силата на член 45 от Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета¹³ се изисква прозрачност по отношение на таксите и обменния курс, използван преди нареждането на платежна операция. Когато на дадено място на продажба или терминално устройство АТМ се предлагат различни възможности за превалутиране, тази прозрачност може да попречи на извършването на бързо и ясно съпоставяне на тези възможности. Поради липсата на прозрачност конкуренцията не успява да доведе до намаление на разходите за превалутирането и нараства рискът платците да избират скъпи възможности за превалутирането. Затова е необходимо да се изготвят мерки по отношение на доставчиците на платежни услуги, с които ще се повиши прозрачността и ще се осигури защита на потребителите срещу прекомерно високите такси за услугите по превалутиране, по-конкретно когато на потребителите не се предоставя информацията, която им е нужна, за да изберат най-добрата възможност за превалутирането.
- (6) За прозрачността по отношение на таксите за превалутирането е необходимо сегашната платежна инфраструктура и процедури да бъдат променени, особено за плащанията по интернет и на мястото на продажбата или за тегленето на пари в брой от терминално устройство АТМ. За тази цел на участниците на пазара следва да се осигури достатъчно време, за да променят инфраструктурата и процедурите си съобразно с разпоредбите за таксите за превалутирането, така щото да спазват регулаторните технически стандарти, които ще бъдат приети от Комисията.
- (7) Като се има предвид техническото равнище на мерките, които са нужни за осигуряване на прозрачност по отношение на таксите за превалутирането, на Комисията следва да бъдат предоставени правомощията да приема регулаторни технически стандарти, съставени от Европейския банков орган и отнасящи се до изискваното равнище на прозрачност и съпоставимостта на услугите по превалутиране. Комисията следва да приема тези проекти на регулаторни технически стандарти посредством делегирани актове по силата на член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз и в съответствие с членове 10 – 14 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета¹⁴.
- (8) За да се ограничи вредата по отношение на потребителите, преди участниците на пазара да бъдат задължени да се съобразят с мерките за прозрачността, е целесъобразно на Европейския банков орган (ЕБО) да се възложи да определи в

¹³ Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО (ОВ L 337, 23.12.2015 г., стр. 35).

¹⁴ Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр. 12).

регулаторния технически стандарт равнището на едно преходно ограничение, което следва да се прилага за таксите за услугите по превалутиране, като същевременно се запази лоялната конкуренция между доставчиците на платежни услуги.

- (9) Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради презграничното естество на плащанията могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарността, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалността, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Изменения на Регламент (ЕО) № 924/2009

Регламент (ЕО) № 924/2009 се изменя, както следва:

- 1) Член 1 се изменя, както следва:

- а) параграф 1 се заменя със следното:

„1. С настоящия регламент се установяват разпоредби за презграничните плащания в рамките на Съюза.“,

- б) в параграф 2 се добавя следната втора алинея:

„Членове 3а и 3б обаче се прилагат по отношение на всички презгранични плащания, независимо дали са деноминирани в евро, или в различна от еврото национална парична единица на държава членка.“

- 2) Член 3 се изменя, както следва:

- а) параграф 1 се заменя със следното:

„1. Таксите, налагани от доставчик на платежни услуги на ползвател на платежни услуги за презграничните плащания в евро, са равни на таксите, налагани от този доставчик на платежни услуги на ползвателите на платежни услуги за съответните национални плащания на същата стойност и в официалната парична единица на държавата членка на ползвателя на платежни услуги.“,

- б) добавя се следният параграф 1а:

„1а. Таксите, налагани от доставчик на платежни услуги на ползвател на платежни услуги за презграничните плащания в националната парична единица на държава членка, която е уведомила за решението си да разшири приложното поле на настоящия регламент по отношение на националната си парична единица по силата на член 14, са равни на таксите, налагани от този доставчик на платежни услуги на ползвателите на платежни услуги за съответните национални плащания на същата стойност и в същата парична единица.“,

- в) параграф 3 се заличава,
 - г) параграф 4 се заменя със следното:
„4. Таксите по параграфи 1 и 1а не включват таксите за превалутирането.“;
- 3) Добавя се следният член 3а:

„Член 3а

Такси за превалутирането

1. От [СП – моля да впишете дата 36 месеца след влизането на настоящия регламент в сила] доставчиците на платежни услуги осведомяват ползвателите на платежни услуги за целия размер на разходите за услугите по превалутиране и – в съответните случаи – за другите възможни услуги по превалутиране преди нареждането на платежната операция, така че ползвателите на тези услуги да могат да съпоставят различните възможности за превалутирането и свързаните с тях разходи. За тази цел доставчиците на платежни услуги разкриват прилагания обменен курс, използвания референтен обменен курс и общия размер на всички приложими такси за превалутирането на платежната операция.

2. Европейският банков орган (ЕБО) съставя проекти на регулаторни технически стандарти, с които се определя начинът, по който доставчиците на платежни услуги осигуряват на ползвателите на платежни услуги прозрачност и съпоставимост на цените на различните възможни услуги по превалутиране, когато има такива. В тези стандарти се предвиждат мерки, които да бъдат прилагани от доставчиците на платежни услуги, в т.ч. на терминално устройство АТМ или място на продажба, за да се осигури осведомеността на ползвателите на платежни услуги относно разходите за услугата по превалутиране и другите възможности за превалутирането, когато има такива, преди нареждането на плащането.

В проектите на регулаторни технически стандарти по първата алинея се определя и максималният размер на всички такси за услугите по превалутиране, които може да бъдат наложени за платежна операция по време на преходния период по член 3б. В тези стандарти се вземат предвид сумата по платежната операция и колебанията на обменните курсове между паричните единици на държавите – членки на Съюза, като същевременно се обезпечават и поддържа лоялна конкуренция между всички доставчици на платежни услуги. В регулаторните технически стандарти се определят мерките, които трябва да бъдат прилагани, за да не се допуска налагането на такси на ползвателите на платежни услуги в превишение над максималния размер през посочения период.

ЕБО представя на Комисията тези проекти на регулаторни технически стандарти в срок до [6 месеца след влизането на настоящия регламент в сила].

На Комисията се делегира правомощието да приема посочените в първата алинея регулаторни технически стандарти в съответствие с членове 10 – 14 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета*.

-
- * Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр. 12).“;

- 4) Добавя се следният член 3б:

„Член 3б

Преходен период

През преходния период между влизането в сила на регулаторните технически стандарти по член 3а, параграф 2, четвъртата алинея и началната дата на прилагане на член 3а, параграф 1 таксите за услугите по превалутиране не превишават максималния размер, определен в регулаторните технически стандарти, приети по силата на член 3а, параграф 2, четвъртата алинея.“;

- 5) Член 15 се заменя със следното:

„Член 15

Преглед

До 31 октомври 2022 г. Комисията представя на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Европейската централна банка доклад за прилагането на настоящия регламент, придружен по целесъобразност от предложение. В доклада по-конкретно се проучва дали е целесъобразно да се измени член 1, параграф 2, така щото настоящият регламент да обхваща всички парични единици на държавите – членки на Съюза.“

Член 2

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 1 януари 2019 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател